

Nr 29.

Ankom till riksdagens kansli den 18 mars 1921 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner angående förändring av det kommunala utskyldsstreet m. m.

Närvarande: Herrar Larsson i Västerås, Clason, Klefbeck, Johansson i Kälkebo, Strömberg, Ljunggren, K. J. Ekman, Thulin, Reuterskiöld, Lyberg,*) Bruhn, Jansson i Edsbäcken, Hallén,*) af Ekenstam, P. S. Hedlund i Östersund, Hansson i Gårda, Persson i Fritorp,*) Persson i Tofta, Gustafson i Kasenberg*) och Karlsson i Vadstena.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom första kammaren väckt motion, nr 12, har herr *Ericsson, Aaby*, hemställt, »att riksdagen ville besluta, dels att § 8 mom. d i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet och § 9 mom. d i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse i stad måtte erhålla följande lydelse:

icke erlagt honom påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, dels ock motsvarande ändring av förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm.»

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 30, har herr *af Ekenstam* hemställt, »att riksdagen vill besluta,

att § 8 mom. d i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet och § 9 mom. d i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse i stad måtte erhålla följande lydelse:

I avseende å påförda utskylder till kommun, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häftar för utskylder för något eller några av dessa år.»

I en annan inom andra kammaren väckt motion, nr 176, har herr *Clemedtson m. fl.* hemställt, »att riksdagen behagade besluta

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 5 saml. 16 häft. (Nr 29)

att § 9 mom. d i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad, § 7 mom. d i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm och § 8 mom. d i kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet måtte erhålla följande lydelse:

'icke erlagt de honom påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren'.

att § 9 mom. c i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad, § 7 mom. c i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm och § 8 mom. c i kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet måtte erhålla följande lydelse:

'häftar för varaktigt understöd, vilket under löpande eller sistförflutna kalenderåret av fattigvårdssamhället tilldelats'.»

Beträffande de till stöd för dessa yrkanden förebragta motiveringarna får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

Det i förevarande motioner gjorda förslaget om en skärpning av det kommunala utskyldsstrecket kan utskottet icke biträda. De nu gällande bestämmelserna om detta utskyldsstreck tillkommo som bekant genom en kompromiss mellan de olika partierna vid 1918 års urtima riksdag. Det ligger då i sakens natur, att någon principiellt fullt tillfredsställande lösning av frågan icke gärna därigenom kan ha uppnåtts. Men ett bifall till motionärernas yrkanden skulle väsentligen innebära en återgång till det förut rådande tillstånd, som genom den överenskomna reformen förändrades, och för en sådan återgång ha enligt utskottets mening inga hållbara skäl anförts. Genom den nu införda ordningen har åtminstone en lättnad vunnits i de efterverkningar av tillfälliga ekonomiska svårigheter, som drabbat många oförvitliga medborgare i form av rösträttens förlust, och att då åter borttaga denna lättnad, innan den knappast ens hunnit göra sig gällande, kan icke anses förenligt med en sund samhällsutveckling.

Det i motionen I: 176 gjorda förslaget om skärpning av det kommunala fattigvårdsstrecket kan utskottet ej heller biträda. Den nu i fråga om såväl politisk som kommunal rösträtt gällande regeln, att de personer, som äro av allmänna fattigvården omhändertagna för varaktig försörjning, icke äga rösträtt, är enligt utskottets mening tillfyllest för att utesluta de personer, vilkas beroende ställning göra dem mindre skickade att utöva rösträtt. Några som helst skäl för att på denna punkt införa strängare rösträttskvalifikationer vid kommunala än vid politiska val torde icke kunna förebringas.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 mars 1921.

På konstitutionsutskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.

Reservationer:

1) av herr *Clason*, som, med instämmande av hr *K. J. Ekman*, på de grunder, som anförts i deras reservation till utskottets betänkande nr 28 om det politiska utskyldsstrecket, yrkat, vad beträffar det kommunala utskyldsstrecket, att utskottet bort föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande sådana bestämmelser, att den, som av andra grunder än oförvårdad skattebetalningsoförmåga uraktlåter att till kommunen erlægga till betalning förfallna utskylder, icke skall äga att utöva kommunal rösträtt och därigenom deltaga i beskattning av andra.

2) av herrar *Reuterskiöld*, *J. Johansson* i Kälkebo och *P. S. Hedlund* i Östersund, som ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Den ändring av gällande fattigvårdsstreck, som i motion II: 176 föreslås, kan måhända vara lämplig, men då frågan härom icke torde kunna behörigen prövas, innan tillräcklig erfarenhet vunnits om detta strecks verkningar i dess nuvarande avfattning, synes motionen icke böra föranleda någon åtgärd av innevarande riksdag.

Beträffande därefter det i samtliga motioner föreslagna kommunala utskyldsstreckets återställande i sin äldre form, torde inom betydande grupper av Sveriges folk en allmän mening råda därom, att den nuvarande bestämmelsen om ett års utskylder böra ersättas av sådana om tre års utskylder. Mellan motionen II: 30 och de två andra föreligger den skillnad, att de senare upptagit det äldre stadgandet i oförändrad form, men den förra delvis anknutit sin formulering till nu gällande lagtexts lydelse. Skillnaden innebär, att enligt den senare rösträtten för-

loras vid häftande för utskylder och alltså kan återvinnas, om ett efterskänkande i ömmande fall enligt kommunalstyrelseförordningarna för landet § 21 och för stad § 18 med kvalificerad majoritet beslutes, under det att den äldre lagtexten binder rösträttsförlusten vid det faktum, att utskylderna icke erlagts. Då en avfattning i enlighet med nu gällande text i detta stycke tillgodoser behovet av skäligen hänsyn tagande till oförvårdad betalningsoförmåga, torde densamma vara att föredraga.

Med stöd av vad som sålunda anförts, hemställes,

att riksdagen ville besluta: att i anledning av motionerna I: 12 och II: 176 samt med bifall till motion II: 30, för sin del antaga följande ändrade lydelse av § 8 mom. d. i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet, § 9 mom. d. i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse i stad och § 7 mom. d. i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse i Stockholm: i avseende å påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häftar för utskylder för något eller några av dessa år,

samt att, i den mån motionen II: 176 ej kan anses härigenom besvarad, förklara densamma ej föranleda någon riksdagens åtgärd.»

3) av herrar af *Ekenstam*, *Persson* i Fritorp och *Gustafson* i Kasenberg, som för sin del tillstyrka, att i anledning av väckta motioner riksdagen ville besluta, att § 8 mom. d) i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet och § 9 mom. d) i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse i stad samt § 7 mom. d) i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm måtte erhålla följande lydelse:

I avseende å påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häftar för utskylder för något eller några av dessa år.

4) av herr *Jansson* i Edsbäcken, som ansett, att utskottet i anledning av förevarande motioner bort tillstyrka bestämmelser om det i motionerna föreslagna skattestrecket såsom villkor för deltagande i kommunala beslut, och därjämte reserverat sig mot viss del av motiveringen.